

Dosarul nr. 2ra-790/23
2-21184677-01-2ra-07062023

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Centru (T. Vasilică)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (V. Sîrbu, V. Buhnaci, D. Dulghieru)

ÎNCHEIERE

25 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Oxana Parfeni
Ion Malanciuc

examinând admisibilitatea recursului declarat de Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean,

în cauza civilă, intentată la cererea de chemare în judecată depusă Mihail Chișca împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată,

împotriva deciziei din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a ț ă :

La 13 decembrie 2021, prin intermediul oficiului poștal, Mihail Chișca, în numele căruia a acționat avocatul Ivan Ungurean, a depus cerere de chemare în judecată împotriva Ministerului Justiției al R.Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d. 3-25, 90).

În motivarea acțiunii a indicat că, la 28 noiembrie 2018 în privința lui Mihail Chișca a fost dispusă începerea urmăririi penale în temeiul unei bănuieli rezonabile de comiterea infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, de către procurorul din Procuratura mun. Chișinău, Oficiul Central, Veaceslav Toderiță, fiind bănuțit de săvârșirea unui abuz de serviciu de către o persoană publică și din interes material. Cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic 2018898142.

La 28 noiembrie 2018, prin ordonanța ofițerului superior de urmărire penală al SCAUP a DP mun. Chișinău, Miheev Denis, a fost dispusă pornirea urmăririi penale în baza art. 250 alin. (2) lit. b) Cod penal. Cauzei respective i s-a atribuit numărul de ordine statistic 2018890517.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul din Procuratura mun. Chișinău, a fost dispusă conexarea cauzelor penale nr. 2018898142 și 2018890517 într-o cauză penală unică cu numărul de ordine 2018898142.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău, a fost dispusă autorizarea unor măsuri speciale de investigație, în particular investigația sub acoperire, desemnându-l în calitate de investigator sub acoperire pe D.Ț. – persoana recunoscută bănuită la data de 28 noiembrie 2018 în cauza penală nr. 2018890517.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), a fost dispusă autorizarea unor măsuri speciale de investigație, în particular achiziția de control, în cauza penală nr. 2018898142.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), a fost dispusă autorizarea unor măsuri speciale de investigație, în particular urmărirea vizuală, în cauza penală nr. 2018898142.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), a fost dispusă autorizarea unor măsuri speciale de investigație, în particular controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate, în cauza penală nr. 2018898142.

Prin ordonanța din 29 noiembrie 2018, a fost dispusă încetarea măsurilor speciale de investigație – urmărirea vizuală, investigația sub acoperire, achiziția de control și controlul transmiterii banilor, în cauza penală nr. 2018898142.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), Veaceslav Toderiță, a fost dispusă interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor între D.Ț. cu persoanele care intră în contact în momentul achiziției de control, în cauza penală nr. 2018898142.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), Veaceslav Toderiță, a fost dispusă efectuarea percheziției în automobilul de model „Mercedes”, cu n/î XXX, în cauza penală nr.2018898142.

Prin procesul-verbal de percheziție din 28 noiembrie 2018, în care a fost vizat automobilul de model „Mercedes”, cu n/î XXX, folosit de către Mihail Chișca, care a fost dispusă în cauza penală nr.2018898142, au fost ridicate următoarele bunuri: telefon mobil de model „Nokia” (IMEI XXX); telefon mobil de model „Samsung” (IMEI XXX); telefon mobil de model „Iphone S” (IMEI XXX); telefon mobil de model „Samsung” (IMEI XXX); o carte de migrație nr.XXX din 11 noiembrie 2018 pe numele lui Mihail Chișca; 529 dolari SUA (250 și 279 dolari SUA); 69 290 lei (850 lei și 68 440 lei).

Prin ordonanța din 29 noiembrie 2018, emisă în cadrul cauzei penale nr.2018898142, a fost dispusă recunoașterea în calitate de corpuri delictive și atașarea în calitate de mijloc material de probă: telefonul mobil de model „Samsung”, telefonul mobil de model „Iphone”, 250 dolari SUA, 850 lei, 279 dolari SUA, 68440 de lei, ridicate în timpul percheziției din automobilul care aparține lui Mihail Chișca.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), Veaceslav Toderiță, a fost dispusă efectuarea percheziției corporale a lui Mihail Chișca, în cauza penală nr. 2018898142.

Prin procesul-verbal de percheziție din 28 noiembrie 2018, care a vizat percheziția corporală a lui Mihail Chișca, dispusă în cauza penală nr. 2018898142, au fost ridicate: 15 bancnote cu nominalul de 200 lei; 65 bancnote cu nominalul de 100 lei; 1 bancnotă cu nominalul de 50 lei; 1 bancnotă cu nominalul de 20 lei.

Prin ordonanța din 29 noiembrie 2018, emisă în cadrul cauzei penale nr.2018898142, a fost dispusă recunoașterea în calitate de corpuri delictive și atașarea în calitate de mijloc material de probă: 9 750 lei, ridicați în timpul percheziției corporale a lui Mihail Chișca.

Prin ordonanța din 28 noiembrie 2018, de către procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), Veaceslav Toderiță, a fost dispusă efectuarea percheziției în garajul lui Mihail Chișca, în cauza penală nr.2018898142.

Prin procesul-verbal de percheziție din 28 noiembrie 2018, care a vizat garajul lui Mihail Chișca, dispusă în cauza penală nr. 2018898142, au fost ridicate: 26 vase cu volumul de 22 litri fiecare, în care se afla lichid.

Prin ordonanța din 29 noiembrie 2018, emisă în cadrul cauzei penale nr.2018898142, a fost dispusă recunoașterea în calitate de corpuri delictive și atașarea în calitate de mijloc material de probă: 26 recipiente a câte 22 litri cu alcool etilic ridicate în cadrul percheziției folosit de Mihail Chișca.

La 28 noiembrie 2018, Mihail Chișca a fost reținut fiind întocmit un proces-verbal de reținere în acest sens.

La 28 noiembrie 2018, Mihail Chișca a fost pus sub învinuire, incriminându-i-se infracțiunile prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal.

Prin încheierea și mandatul judecătoresc din 29 noiembrie 2018, a fost aplicată în privința învinutului Mihail Chișca, măsura preventivă de alternativă – liberarea provizorie sub control judiciar, pe un termen de 30 zile din momentul pronunțării încheierii, cu stabilirea restricțiilor, și anume: să nu părăsească localitatea unde își are domiciliul; să comunice organului de urmărire penală orice schimbare de domiciliu; să nu intre în legătură cu persoanele complici în cauza dată; să predea pașaportul organului de urmărire penală.

Prin ordonanța din 15 decembrie 2018, emisă de procurorul în Procuratura mun. Chișinău (oficiul Principal), Veaceslav Toderiță, a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Mihail Chișca, în privința capătului de învinuire prevăzut de art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal.

A menționat că la baza ordonanței de scoatere de sub urmărire penală a lui Mihail Chișca a fost pus temeiul prevăzut la art. 275 pct. (1) Cod de procedură penală, fiind un temei de reabilitare.

Menționează că, scoaterea de sub urmărire penală, pe baza temeiului prevăzut la art. 275 pct. 1) Cod de procedură penală, atestă lipsa temeiului juridic, dar și lipsa faptului infracțional.

Relevă că, drepturile și libertățile fundamentale ale lui Mihail Chișca raportate la cauza penală pornită conform art. 327 alin. (2) lit, b¹) Cod penal, au fost afectate în mod evident și direct în particular: dreptul la libertate și securitate; dreptul la viață privată; dreptul de a nu fi tras la răspundere penală în cazul în care persoana nu a comis vreo careva faptă prejudiciabilă, precum și la inadmisibilitatea învinuirii nefondate de comitere a unei infracțiuni deosebit de grave, deoarece infracțiunea prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal este atribuită la categoria celor grave.

Consideră că, nu a existat vreun fapt al infracțiunii și că nu a existat temei de fapt al pornirii urmăririi penale, iar acest moment a demarat o procedură ilegală și viciată din start, care a dus la încălcarea evidentă și directă a drepturilor și libertăților fundamentale ale Mihail Chișca, mai cu seamă din perspectiva dreptului de a nu fi urmărit și supus răspunderii penale ca fiind nevinovat.

În viziunea reclamantului, prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești efectuate în cadrul cauzei penale nr.2018898142, în absența unei necesități, fără o evaluare a proporționalității și scopului legitim, prin admiterea unor interpretări generale și iluzorii, au fost admise grave repercusiuni asupra drepturilor și libertăților fundamentale ale lui Mihail Chișca, în ceea ce vizează dreptul la viața privată, iar ca efect al unor acte de ridicare ilegală a bunurilor, inclusiv a mijloacelor financiare, s-au adus atingeri evidente dreptului la proprietate.

Susține că, în perioada 28 noiembrie 2018 – 15 decembrie 2018, a parcurs o etapă cu mari suferințe psihologice, fiindu-i restrânse arbitrar drepturile constituționale în contextul libertății, dreptului la libera circulație, dreptului la siguranță, dreptul la viață privată, dreptul de proprietate, iar aceste suferințe au vizat și întreaga familie.

Solicită reclamantul Mihail Chișca în urma concretizării acțiunii (f.d. 103), încasarea din bugetul de stat, prin intermediul Ministerului Justiției al Republicii Moldova, a prejudiciului moral în mărime de 70 000 de lei, compensarea cheltuielilor de asistență juridică în mărime de 8 000 de lei, dispunerea procurorului care a condus sau exercitat urmărirea penală sau procurorului ierarhic superior din cadrul Procuraturii mun. Chișinău să aducă scuze oficiale în numele statului lui Mihail Chișca care a fost supus neîntemeiat urmăririi penale.

Prin hotărârea din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Chișca împotriva Ministerului Justiției al R. Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a R. Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată s-a respins ca neîntemeiată (f.d. 134, 141-152)

La 14 noiembrie 2022, în interiorul termenului prevăzut la art. 362 din Codul de procedură civilă, Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean, a declarat apel împotriva hotărârii din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru (f.d. 137-140), iar la data de 20 februarie 2023 a depus apelul motivat (f.d. 165-173).

Prin decizia din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău, apelul declarat de Mihail Chișca s-a respins ca neîntemeiat. A fost menținută hotărârea din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, în cauza civilă intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Mihail Chișca împotriva Ministerului Justiției al Republicii Moldova, intervenient accesoriu Procuratura Generală a Republicii Moldova, cu privire la repararea prejudiciului moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii, precum și compensarea cheltuielilor de judecată (f.d.180, 181-192).

Pentru a decide astfel, verificând legalitatea și temeinicia hotărârii contestate, prin prisma motivelor invocate în apel, cât și a materialelor cauzei, instanța de apel

a conchis că concluziile primei instanțe, sunt în corespundere cu circumstanțele cauzei, iar normele de drept material au fost aplicate corect, soluția dată de prima instanță este legală și întemeiată, iar argumentele invocate de către apelant sunt nefondate, fiind combătute integral prin constatările instanței.

Instanța de apel a reținut că, conform prevederilor Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998 privind modul de reparare a prejudiciului cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, Codului de procedură penală, Codului civil, statul are obligația generală de a repara persoanelor fizice prejudiciul material și moral cauzat prin acțiunile ilicite ale organelor de urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești. Însă la caz, instanța de apel a concluzionat că Mihail Chișca nu este în drept de a solicita repararea prejudiciului cauzat în urma pretinselor acțiuni ilegale ale organelor de urmărire penală, procuraturii și instanțelor judecătorești, pentru că, deși ultimul a fost scos de sub urmărire penală pe capătul de acuzare prin care i-a fost incriminată infracțiunea prevăzute la art. 327 alin. (2) lit. b¹) Cod penal, la caz nu s-a constatat că organul de urmărire penală a admis în privința lui Mihail Chișca careva acțiuni ilicite, or, efectuarea acțiunilor procesuale este obligația organului de urmărire penală care are drept scop, de a descoperi persoanele care au comis infracțiuni, precum circumstanțele comiterii faptelor infracționale, iar acțiunile procesuale penale presupun prin sine recurgerea la unele limitări ale drepturilor și libertăților persoanei, care sunt necesare și într-o societate democratică, întru asigurarea luptei cu criminalitatea.

Instanța de apel a menționat că, organul de urmărire a întreprins toate acțiunile de urmărire penală legale, prevăzute de Codul de procedură penală, urmărind scopul legal de a cerceta sub toate aspectele, multilateral și obiectiv circumstanțele cazului. În acest sens, având cuantumul de probe acumulate la acel moment, circumstanțele legale impuneau imperativ efectuarea și în continuare a acțiunilor de urmărire penală pentru elucidarea circumstanțelor cazului, adică administrarea probelor care învinuiesc și care dezvinovățesc persoana, ceea ce a și avut loc în cazul dat, or, conform art. 254 alin. (1) Codul de procedură penală, organul de urmărire penală este obligat să ia toate măsurile prevăzute de lege pentru cercetarea sub toate aspectele, completă și obiectivă, a circumstanțelor cauzei pentru stabilirea adevărului.

Instanța de apel a reținut că, prin ordonanța din 15 decembrie 2018 a fost dispusă scoaterea de sub urmărire penală a lui Mihail Chișcă, în privința capătului de învinuire prevăzut de art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal și s-a încetat parțial urmărirea penală, și anume, în privința capătului de învinuire prevăzut de art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal. Ulterior însă, a fost întocmit și a fost expediat în instanța de judecată rechizitoriul prin care Mihail Chișca a fost învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 42 și art. 250 alin. (1) din Codul penal pe marginea cauzei penale nr. 2018898142 pornită la 28 noiembrie 2018.

Prin urmare, Colegiul civil a considerat ca fiind neîntemeiate alegațiile apelantului Mihail Chișca, și anume faptul că a fost scos de sub urmărirea penală pentru fapta incriminată la art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, i-ar acorda dreptul la despăgubiri, deoarece procesul penal urmează a fi privit prin prisma integrității acestuia, iar în această ordine de idei, organul de urmărire penală și

procuratura au efectuat o serie de măsuri, necesare în viziunea lor, care s-au finalizat cu trimiterea cauzei penale în instanța de judecată și înaintarea învinuirii față de învinuit de săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 42 art. 250 alin. (1) din Codul penal.

În aceste circumstanțe instanța de apel a atestat că acțiunile întreprinse de organele abilitate în cadrul procesului penal nu pot fi considerate ilicite, în măsura în care au fost efectuate respectându-se scopul unui proces penal – stabilirea adevărului. Astfel Mihail Chișca nu este în drept să pretindă repararea prejudiciului cauzat în temeiul ordonanței din 15 decembrie 2018 a procurorului Procuraturii mun. Chișinău, Oficiul Principal, Veaceslav Toderiță, or aceasta în sensul art. 6 al Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, nu poate fi privită drept un temei de reabilitare, deoarece doar pe una din două capete de acuzare Mihail Chișca a fost scos de sub urmărire penală. Mai mult, procesul penal în privința lui Mihail Chișca nu a fost finalizat cu o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală pe toate capetele de acuzare, fapt care ar demonstra caracterul ilicit al tuturor acțiunilor întreprinse de organul de urmărire penală și procuratură pe parcursul acestui proces.

La fel, instanța de judecată a constatat că, deși față de reclamant a fost dispusă reținerea, ultimul nu a fost arestat în cadrul urmăririi penale. La acest aspect, Colegiul civil a reținut că la materialele cauzei nu au fost administrate probe pertinente care să ateste asupra ilegalității acțiunilor sau inacțiunilor ale organului de urmărire penală, ale procuraturii sau ale instanței de judecată or asupra faptelor ilicite ale persoanelor cu funcție de răspundere din organul de urmărire penală, din procuratură sau din instanța de judecată, prin care ultimului i-a fost cauzat un prejudiciu, care să cadă sub prevederile art. 6 lit. b) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998.

Colegiul civil a evidențiat faptul că una dintre condițiile importante pentru dobândirea dreptului la despăgubiri este ca persoana să fie reabilitată în baza unei învinuiri penale, ceea ce, nu s-a realizat în cauza pendintă, iar în privința lui Mihail Chișca la moment există o cauză penală privind învinuirea ultimului în temeiul faptei prevăzute la art. 42 și art.250 alin.(1) din Codul penal, aflate pe rolul instanței de judecată.

La caz, Colegiul civil a specificat faptul că, în prezenta cauză nu este nici un act procedural definitiv și irevocabil prin care s-ar fi stabilit ca fiind ilegale acțiunile urmăririi penale, în corespundere cu cerințele prevăzute de art. 3 din Legea 1545-XII din 25 februarie 1998.

Cu referire la solicitarea reclamantului cu privire la dispunerea procurorului care a condus sau a exercitat urmărirea penală sau procurorul ierarhic superior din cadrul Procuraturii mun. Chișinău să aducă scuze oficiale în numele statului lui Mihail Chișca, instanța de apel a constatat netemeinicia acestei cerințe, or, contrar art. 12 Legea 1545-XII din 25 februarie 1998, care prevede că scuzele oficiale ale procurorului se aduc în cazul scoaterii integrale a persoanei de sub urmărire penală, la caz Mihail Chișca a fost scos de sub urmărire penală doar în privința unui capăt de acuzare prevăzut la art.327 alin.(2) lit. b¹) Cod penal, iar încetarea penală a încetat parțial.

Cerința reclamantului privind încasarea prejudiciului material, moral, fizic și psihic în sumă de 70 000 de lei cauzat prin prin acțiunile ilicite ale organelor de

urmărire penală, ale procuraturii și ale instanțelor judecătorești, a fost respinsă ca fiind neîntemeiată, or, această pretenție este subsecventă.

La 16 mai 2023, Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean, a declarat recurs împotriva deciziei instanței de apel, solicitând admiterea recursului, aplicarea directă a art. 6 din CEDO, casarea integrală a deciziei din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău și hotărârii din 10 noiembrie 2022 a Judecătoriei Chișinău, sediul Centru, cu pronunțarea unei noi hotărâri de admitere integrală a pretențiilor din cererea de chemare în judecată, constatarea și pronunțarea motivată asupra faptului că a avut loc încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale lui Mihail Chișca, prin prisma art. 6 CEDO (f.d. 197-214).

În motivarea recursului, recurentul a menționat că instanța de apel a preluat argumentele expuse în hotărârea instanței de fond, contrar art. 6 din CEDO. Decizia instanței de apel este ilegală și neîntemeiată, transgresând principiile fundamentale consfințite la art. 6 par.1 și art. 7 din CEDO, în particular – dreptul la un proces echitabil, dreptul de a fi citat și participa la propria cauză, nemotivarea hotărârii judecătorești și principiul legalității.

A invocat că la emiterea hotărârii judecătorești contestate, instanța a admis un ansamblu de încălcări grave, în multe privințe operând cu interpretări contrare legii, și anume, nu a supus examinării în fond multiple pretenții înaintate de către apelant, iar principalele circumstanțe pentru soluționarea cauzei nefiind în genere constatate și elucidate; normele de drept material au fost aplicate eronat, în mare parte prin interpretări vădit contrare legii, prin încălcarea dreptului la un proces echitabil și dreptului la un remediu efectiv; normele de drept procedural au fost încălcate.

A indicat că i s-a încălcat dreptul la un proces echitabil și anume, dreptul de a fi citat, de a participa nemijlocit, de a prezenta probe și la contradictorialitate, or Curtea de Apel Chișinău, prin decizia sa din 22 martie 2023, a reținut arbitrar și nejustificat, contrar materialelor cauzei, că, în ședința instanței de apel participanții la proces nu s-au prezentat, fiind înștiințați despre data, ora și locul examinării cererii de apel, deoarece Mihail Chișca și avocatul său nu au fost citați legal despre data, locul și ora examinării cauzei civile.

A specificat că instanța de apel contrar art. 6 par.1 din CEDO nu a motivat hotărârea judecătorească, or din motivare nu este clar care dintre argumentele apelantului au fost acceptate și motivele pentru care unele argumente i s-au respins. Prin urmare nu a avut loc o examinare efectivă a motivelor, argumentelor și probelor părților.

Cu referire la netemeinicia actului judecătorec recurat, Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean, a menționat că conform art. 6 lit.b) din Legea 1545-XII din 25 februarie 1998, dreptul la repararea prejudiciului, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală sau încetării urmăririi penale pe temeuri de reabilitare. Conform art. 284 alin. (1)-(2), (4) din Codul de procedură penală, se prevede că, scoaterea persoanei de sub urmărirea penală este actul de reabilitare și finalizare în privința persoanei a oricăror acțiuni de urmărire penală în legătură cu fapta anterior imputată. Art. 275 din Codul de procedură penală, specifică două temeuri de reabilitare, în particular, nu există faptul infracțiunii și lipsa laturii obiective a infracțiunii. Or, dreptul la repararea prejudiciului, în mărimea și modul stabilit de prezenta lege, apare în cazul scoaterii persoanei de sub urmărire penală pe

temeiuri de rehabilitare, în sensul art. 56 lit. b) din Legea nr. 1545-XII din 25 februarie 1998. Prin urmare, reieșind din ordonanța din 15 decembrie 2018 referitoare la dispunerea scoaterii de sub urmărire penală referitor la infracțiunea prevăzută de art. 327 alin. (2) lit. b1 din Codul penal, s-a indicat că urmare a acțiunilor efectuate nu au fost acumulate probe care ar indica că persoana publică Mihail Chișca a comis infracțiunea în exercițiul funcției sale de serviciu, în felul cum rezultă din actul de învinuire; lipsește latura obiectivă a infracțiunii de abuz de putere sau abuz de serviciu; în cadrul urmăririi penale nu a fost stabilit că Mihail Chișca să fi transportat, păstrat sau comercializat alcool etilic în timpul desfășurării activității legate de atribuțiile de putere și de serviciu, ori în legătură cu acestea; acțiunile lui Mihail Chișca nu au cauzat daune intereselor publice și drepturilor ori intereselor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice și pentru a califica acțiunile persoanei în baza infracțiunii abuzului de putere sau abuzul de serviciu, urmează a fi întrunită condiția ca făptuitorul să prevadă că acțiunile vor aduce atingere intereselor publice sau drepturilor ocrotite de lege ale persoanelor fizice sau juridice, urmărind sau acceptând producerea acestui rezultat.

În rezultat, constată că poziția instanțelor de judecată nu este justificată, fiind arbitrară și contradictorie, deoarece pe de o parte, se recunoaște aspectul scoaterii de sub urmărire penală a lui Mihail Chișca, iar pe de altă parte, eronat și abuziv se invocă că cerințele lui Mihail Chișca nu cad sub incidenta Legii nr. 1545-XII din 25 februarie 1998, deoarece procesul penal în privința lui Mihail Chișca nu a fost finalizat cu o ordonanță de scoatere de sub urmărire penală pe toate capetele de acuzare. Sub acest aspect, concluziile instanțelor inferioare, sunt în contradicție cu circumstanțele cauzei, iar în speță a fost interpretată în mod eronat legea (art. 432 alin. (2) lit. c) din Codul de procedură civilă), încălcându-se dreptul la un proces echitabil (art. 6 din CEDO).

Indică că, instanța de apel nu a argumentat, pe baza legii, concluzia sa de ce trebuie să fie scoasă persoana pe toate capetele de acuzare ca să poată pretinde prejudicii și de ce acțiunile de urmărire penală prenotate se raportează la art. 250 alin. (1) din Codul penal, și nu la art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal. Or, în asemenea condiții, instanța interpretează și aplică dreptul intern cu un formalism excesiv, pe măsură ce omite și să indice în temeiul căror probe și căror raționamente legale a ajuns la această concluzie, pe care a pus-o la baza hotărârii apelate.

Recurentul susține că, prin prisma standardelor naționale și internaționale, în coroborare cu circumstanțele speței, drepturile și libertățile fundamentale ale lui Mihail Chișca, prin raportare la cauza penală pornită conform art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal, au fost afectate iremediabil, în particular – în perioada 28 noiembrie 2018 – 15 decembrie 2018, în mod neîntemeiat a fost recunoscut în calitate de bănuț, percheziționat ilegal (percheziție corporală, percheziție la garaj, percheziție în automobil), reținut contrar legii (28 noiembrie 2018, ora 12:30 – 29 noiembrie 2018, ora 17:10), pus sub învinuire arbitrar, aplicată măsură preventivă cu obligații intruzive, deținut în condiții inumane și degradante, ca, în final, să fie scos de sub urmărire penală, din motiv că în acțiunile acestuia nu există faptul infracțiunii prevăzute de art. 327 alin. (2) lit. b¹) din Codul penal. De asemenea, autoritățile statului au admis multiple acțiuni ilicite, prin efectuarea unui ansamblu de măsuri speciale de investigație (investigația sub acoperire, achiziția de control,

urmărirea vizuală, controlul transmiterii banilor sau a altor valori materiale extorcate, interceptarea și înregistrarea comunicărilor și a imaginilor), perchezițiilor, ridicărilor, măsurilor preventive (liberarea provizorie sub control judiciar, cu un ansamblu de condiții restrictive și intruzive).

Recurentul susține că, legea stipulează clar repararea prejudiciul material și moral cauzat persoanei prin acțiunile ilicite ale organului de urmărire penală, iar raționamentele puse de către instanțele inferioare la baza hotărârilor sale nu sunt nici valabile și nici legale, iar statutul de victimă a lui Mihail Chișca este păstrat. În același timp, nicio normă legislativă nu impune obligativitatea contestării tuturor acțiunilor abuzive ale organului de urmărire penală, precum și nici nu condiționează repararea prejudiciul material și moral cauzat persoanei prin astfel de acțiuni ilicite de proba contestării lor anterioare.

Prin urmare, consideră completamente lipsit de temei legal, moral, dar și logic, motivul invocat de către instanțele inferioare pentru a refuza aplicarea mecanismului național efectiv cu caracter compensatoriu, anume repararea prejudiciului material și moral, iar statutul de victimă a lui Mihail Chișca urmează a fi păstrat.

În conformitate cu art. 434 din Codul de procedură civilă, recursul se declară în termen de 2 luni de la data comunicării hotărârii sau a deciziei integrale, dacă legea nu prevede altfel.

Termenul de 2 luni este termen de decădere și nu poate fi restabilit.

Cu referire la termenul de declarare a recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Curtea de Apel Chișinău a pronunțat dispozitivul deciziei la 22 martie 2023.

La 04 mai 2023, copia deciziei din 22 martie 2023 a Curții de Apel Chișinău a fost expediată în adresa participanților la proces, fapt confirmat prin scrisoarea de însoțire respectivă (f.d.193), însă la materialele cauzei lipsește confirmarea recepționării deciziei de către recurent și avocatul acestuia. Necătând la acest fapt, recursul declarat de Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean, la 16 mai 2023, este depus în termenul stabilit de lege.

Curtea Supremă de Justiție, la 08 iunie 2023, a expediat în adresa intimaților copia recursului, cu înștiințarea despre posibilitatea depunerii referinței, fapt ce se confirmă prin scrisoarea de însoțire și avizul de recepție, anexate la materialele dosarului (f.d. 215, 217, 218).

La 23 iunie 2023, reprezentantul Procuraturii Generale a R.Moldova, Alina Vochin, a depus referință la cererea de recurs, solicitând declararea inadmisibilității cererii de recurs declarate de Mihail Chișca. A menționat că motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării pricinii, care au apreciate corespunzător (f.d.219).

Conform art. XI alin. (1) și (3) din Legea pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, prezenta lege intră în vigoare la data publicării în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, cu excepția art.IV, V pct.1–9 și 11–16 și art. VII, care vor intra în vigoare la 01 septembrie 2023.

Recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Din sensul normei de drept enunțate, urmează că legiuitorul a optat pentru principiul aplicării imediate a noilor reglementări procedurale, cu excepția temeiurilor în baza cărora se vor examina recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi. Respectiv, recursul declarat de Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean a fost depus până la data intrării în vigoare a Legii pentru modificarea unor acte normative (modificarea cadrului normativ conexe reformei Curții Supreme de Justiție) nr. 246 din 31 iulie 2023, și va fi examinat în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Examinând temeiurile recursului, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține următoarele.

Temeiurile de declarare a recursului sunt prevăzute la art. 432 alin. (2), alin. 3 lit. b), alin. (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

În conformitate cu art. 433 lit. a) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului, cererea de recurs se consideră inadmisibilă în cazul în care recursul nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4).

Instanța de recurs reține că examinarea admisibilității recursului presupune verificarea conformității temeiurilor invocate în cererea de recurs cu temeiurile prevăzute în art. 432 din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului.

La caz, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție constată că argumentele invocate în cererea de recurs nu se încadrează în limitele stabilite de norma indicată, respectiv nu constituie temei de casare a deciziei contestate or, motivele recursului sunt similare celor invocate în cadrul judecării cauzei, asupra căror instanța de apel s-a pronunțat.

Dezacordul recurentului cu decizia instanței de apel, relatarea situației nu constituie un temei de casare a deciziei contestate or, recursul exercitat conform Secțiunii a II-a are caracter devolutiv numai asupra problemelor de drept material și procedural, verificându-se doar legalitatea deciziei, dar nu și temeinicia în fapt.

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține că, potrivit regulilor din Secțiunea a II-a din Capitolul XXXVIII Codul de procedură civilă, instanța de recurs nu verifică modul de apreciere a probelor de către instanțele de fond și de apel. Forța atribuită unei probe sau alteia, coraportul dintre probe, suficiența probelor și concluziile făcute în urma probațiunii sunt în afara controlului instanței de recurs.

Prin prisma art. 432 alin. (4) din Codul de procedură civilă, instanța de recurs poate interveni în materia probațiunii doar sub aspect procedural și anume dacă se invocă că instanța de apel a apreciat în mod arbitrar probele, încălcând în mod flagrant regulile de apreciere a probelor stabilite în art. 130 din Codul de procedură civilă.

Din recursul declarat nu rezultă că instanța a apreciat arbitrar probele.

În acest sens Curtea Europeană a Drepturilor Omului în jurisprudența sa constantă statuează că, dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicite admise (Golder împotriva Regatului Unit, p.38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), p. 230). Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei,

p. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, p. 45).

La fel, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În conformitate cu art. 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, în cazul în care se constată existența unuia dintre temeiurile prevăzute la art. 433, completul din 3 judecători, printr-o încheiere irevocabilă adoptată în lipsa părților, declară recursul inadmisibil.

Încheierea privind inadmisibilitatea recursului, care conține sumar faptele cauzei, motivele și temeiul inadmisibilității, se publică pe pagina web oficială a Curții Supreme de Justiție și se expediază părților.

Având în vedere cele expuse mai sus, recursul declarat de Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean, nu se încadrează în temeiurile prevăzute la art. 432 alin. (2), (3) și (4) din Codul de procedură civilă, în vigoare la data depunerii recursului și drept urmare, este inadmisibil.

În conformitate cu art. 270 și 440 alin. (1) și (2) din Codul de procedură civilă, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e :

Se consideră inadmisibil recursul declarat de Mihail Chișca, reprezentat de avocatul Ivan Ungurean.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Oxana Parfeni

Ion Malanciuc